

Mød 'Sitting Bulls' heste.

Ny heste race i Danmark!

Vildheste fra Badlands

Hører man om vildheste fra USA, så tænker de fleste af os nok på mustangs, som er af spansk oprindelse. Disse heste kom til Amerika ved den spanske inkvision i det 14. århundrede og ud fra fritgående tamheste og nogle udbrydere dannede der sig flokke af mustangs, som bliver betegnet som 'feral' dvs. vildtlevende, oprindelig tamme heste.

Tekst: Nokota heste i North Dakota

De fleste steder bliver det derfor anset som en kendsgerning, at spanierne alene genindførte hesten i Nordamerika. Der findes dog andre interessante teorier, som bygger på både opdagelser og genetiske undersøgelser. Nogle forskere siger, at vikingerne allerede etablerede heste succesfuld århundrede inden

spanierne overhoved ankom til den nye verden og andre igen understreger, at den oprindelige hest, som udviklede sig i Amerika og hvis lange historie er centreret omkring Great Plains, aldrig uddøde. Måske ligger sandheden i en kombination af disse teorier, men det er ret åbenlyst, at de vildlevende heste fra Northern Plains ikke var mustangs. Disse heste havde udviklet sig over lang tid ved at tilpasse sig til dette område, som er så meget anderledes end Southern Plains eller Spanien.

tekst: Nokota heste i North Dakota

Det er des videre iøjnefaldende at både genotypen (arveanlæg) og fænotypen (udseende, fysikken) ligner betydeligt mere den nordiske hest end den spanske.

Mange Nokota heste har en yppigt hovskæg og nogle af hestene viser en ekstra gangart, som er opkaldt 'Indian Shuffle', og som er meget blød at sidde på.

Sitting Bulls heste

Officielt er hestene anerkendt som "Horses of the Northern Plains", og først i slutningen af 70erne fik de navnet 'Nokota' af Leo Kuntz. Han var med til at danne 'The Nokota Horse Conservancy' i 1999, som er en non-profit organisation og har som mission, at bevare denne unikke og historiske hesterace.

Der er mange fantastiske historier som bliver fortalt om disse heste, og man mener, at man kan tilbageføre dem helt til Sitting Bulls egne heste. Efter det oprindeliges folks kapitulation i 1881 tog man både våben og

Navnet 'Nokota' blev til, da familien Kuntz så på navnene af den store nation af det oprindelige folk af Lakota, Dakota og Nakota og forenede dem med hestens oprindelse i North Dakota. Navnet blev derefter en beskyttet varemærke af organisationen 'The Nokota Horse Conservancy'.

www.nokotahorse.org

Tekst: Tre smukke Nokota heste

heste fra Lakota stammen. Hestene blev solgt videre og ca. 250 af dem blev opkøbt af Marquis de Morès. Han måtte dog opgive hans ranch fem år senere i den hårde vinter i 1886 og efterlod både hus og heste til sig selv. Hestene overlevede derefter uden kontakt til mennesker i mange år. Den gamle Ranch er i dag indgangen til Theodore Roosevelt National Park.

Vildthingsten 'Bad Toe' starter det hele!

Familien Kuntz fra Linton, North Dakota havde været hestemennesker i generationer, og ligesom mange af hans søskende fik Leo Kuntz interesse for heste. Han begyndte at deltage i "The Great American Horse Race". Løbene var korte, ca. 1,6 km, men gik over meget vanskeligt terræn. Leo havde set hvordan de vilde heste i Theodore Roosevelt National Park, North Dakota, klarede sig i parkens udfordrende "Badlands" og han red et par af dem i terrænløbet.

Hingsten "Bad Toe" blev købt af familien som vild treårs og blev snart Leo og hans søskendes "Gas Horse", fordi hesten altid tjente til brændstoffet ved at vinde løbene. Under løbet var han hurtig, men styrtede aldrig

og vidste altid hvor han satte hovene.

Efter løbet var det den rolige, urokkelige Bad Toe, som børnene skændtes om at få lov til at skridte af.

FAKTA:

Stangmål ca. 133-170 cm, gennemsnitlig højde ca. 148 cm. De større kaldes "Ranch"-type og de mindre "Traditionel"-type.

Farvemæssigt variationsrig, domineres dog af sort, skimmel og sort med hvide stikkelhår (blue roan) – hyppigt blå øjne

Roligt, socialt og legesygt temperament med tydeligt kropssprog.

Fra krydset går bagparten i en lige linje ned mod den lavt siddende hale.

Set bagfra virker krydset firkantet.

Behaglige, jævne og bløde gangarter. En del viser også ekstra gangarter.

Kraftige knogler og store, stærke hove, udviklet hovskæg

Sunde og hårdføre heste.

Tekst: Farverne blue roan og black med boltface er hyppige hos Nokota racen

Tekst: En stor flok hingste i mange farver. I baggrunden ligger Kuntz ranch www.kuntznokotahorseranch.com

En stor del af familien Kuntz blev mere og mere engageret i vildhestene og indså hvor unikke de var. Hestenes fremtidsudsigter var usikker. Nationalparkens indfangninger havde i lang tid haft til formål at udrydde hestene, da disse efter parkens skøn ikke tilhørte den originale amerikanske fauna.

Derfor begyndte familie Kuntz, især brødrene Leo og Frank, at købe så mange af de oprindelige heste som muligt fra parkens indfangninger, da hestene ellers med stor sandsynlighed ville blive slagtet og forsvinde for evigt sammen med deres unikke arv.

I dag er der, takket være familien Kuntz' ufortrødent indsats, 250 renracede Nokotas in den USA, og 52 i Europa, deraf syv i Danmark, ca. 20 i Sverige, én i Schweiz og resten i Frankrig.

Der blev arbejdet på et avlsprogram, som skulle tilbageavle så meget af den oprindelige hestetypen af Nokota hesten som muligt. Da dette program startede i 1970 var der kun mere 18 heste af denne race tilbage! Nogle blodlinjer var allerede forsvundet og andre var kun mere repræsenteret af en enkelt eller få individer.

'The Nokota Horse Conservancy'.

Foreningen ejer cirka 120 heste og holder også racens stambogsregistret. Foreningens formål er at skabe et naturreservat, hvor hestene kan leve vildt og kun bliver tilset af mennesker sporadisk. Derudover samarbejder NHC med 'United Tribes Technical College' om et uddannelsesprogram, som forener videnskab,

kultur og historie, hvor unge mennesker fra de oprindelige stamme såvel som fra anden baggrund lærer sammen og af hinanden.

Der afholdes også clinics, hvor unge Nokota heste bliver tilredet under tilsyn af professionelle trænere. Nokota hestene er dog stadigvæk relativt ukendte og fåtallige. Der findes nogle genbanker forskellige steder i USA og i Europa, men langt hovedparten af populationen er hos Nokota Horse Conservancy og hos Leo Kuntz. Racens fremtid hænger i en tynd tråd, da den økonomiske situation er svær.

Nokota heste i Danmark

Nadin Granau og Gerd Götschmann mødte hestene for første gang i Mai 2013 i North Dakota og blev så betaget af dem, at de vendte tilbage allerede i september i samme år for at importere syv renrace Nokota heste til Danmark. Bosat i Lønne ved Jyllands vestkyst syd fra Ringkøbing Fjord driver parret 'Pioner Farmen', som blev etableret i 1998 og tilbyder rideture i det smukke terræn til turister.

Nadin beskriver deres eventyr og mange fantastiske oplevelser med både menneskerne og hestene på Leo Kuntz' ranch:

"Rejsen gik over Salt Lake City, Grand Teton- og Yellowstone Park, Black Hills, South- og North Dakota Badlands og Theodore Roosevelt National Park til Leo Kuntz' ranch i North Dakota i nærheden af floden Missouri.

De udvalgte heste (fem hopper og to hingste) var allerede sat i karantæne i en roundpen og ud over de to

hingste havde ingen af hestene haft en grime på før!

Tekst: Karantæne folde med vindmølle som vandpumpe. Sted: Leo Kuntz ranch, North Dakota

Vores opgave var så, at vænne hestene til berøring, kontakt og grimer og derefter lære dem at gå i snor, sådan at alle heste så stressfri som muligt kunne læsses i transportere til den lange rejse. Vi havde kun ti dage til afrejsen og gik med stor entusiasme i gang med træningen.

tekst: Træningen er påbegyndt! Sted: Leo Kuntz ranch, North Dakota

Hestene skulle ikke få beroligende medicin, derfor var det vigtigt for os, at de havde tillid til os og at de blev håndteret af os under hele turen.

Det lykkedes os at få hestene klar til den store dag, hvor de skulle læsses i en kæmpe trailer, hvilket foregik uden problemer! Efter en 17 timers køretur i gennem fem forskellige amerikanske stater ankom vi med syv utrolig afspændte heste i veterinærstationen i Chicago, hvor hestene kunne overnatte i store bokse.

Næste dag kørte vi videre til lufthavnen og efter nogle forviklinger skulle vi læsse hestene om i to fly containere. Mens vi var ved at bakke traileren til, startede en flyvemaskine lige ved siden af, men vores syv små heste fulgte os fuldstændigt upåvirket op i de smalle containere, i gennem alt virvar af lufthavn personale, gaffeltrucks, containere, larm og vibrationer af flyvemaskiner, som om de aldrig havde gjort andet.

tekst: Lufthavn Chicago: Vores heste bliver læsset i flyvemaskinen!

Hele flyveturen forløb uden problemer, alle heste var afslappet og spiste hør eller sov under hele turen. Fra lufthavnen i Amsterdam blev vi alle sammen transporteret hjem til Lønne i en stor transporter. Vi kunne se hestene over en monitor hele tiden, og de virkede trætte, men afspændte. Efter i alt 83 timers rejse ankom vi til sidst på gården, hvor alle heste kom stille og roligt ud af lastbilen. Vi lukkede dem alle sammen i vores roundpen og denne løsning var de meget tilfredse med.

Tekst: Lige efter ankomsten i Lønne smager hele gruppen på det danske høg

Imponerende kloge heste

Siden denne dag for snart to år siden bliver vi mere og mere begejstret og imponeret af disse heste. Deres ubeskrivelige evne til at observere, tænke forud og gå til nye situationer med den mest afslappede forventningsholdning er så enestående og anderledes i forhold til de andre meget mere erfarne heste her hjemme.

Som et lille eksempel kan jeg nævne at vi henter hestene dagligt ind fra en mark, som er delt i to og hvor forbindelsen i mellem markerne ligger i midten, dvs. at hestene skal gå langs med hegnet i modsatte retning af udgangen for at finde åbningen og derefter gå tilbage igen. Mange andre heste har selv efter lang tid store problemer med dette set up – dog ikke Nokota hestene, som allerede efter få dage ikke kun kender vejen, men også grupperer sig helt af sig selv i de grupper (to og to), som vi plejer at hente dem sammen i. De sidste heste som er tilbage står og spiser upåvirket af at de andre bliver hentet, er dog parate ved udgangen, når det er blevet deres tur...

At kunne fodre en helt flok med lucerne og mineraler fra et eneste sted, hvor de står mule ved mule og spiser sammen uden at skændes, uden hvin eller bid eller spark har vi heller ikke oplevet før i andre grupperinger af heste.

Tekst: Fire af vores Nokota hopper nyder deres første forår i Danmark

Nu glædes vi hver eneste dag ved at tilbringe tid sammen med Nokota hestene, som i dag består af en flok af fem 3- og 4årige hopper med deres navne lige så farverige som hestene selv: Indian Blue Medicin, Snowy Wolf, Dreaming Fox Dancer, Dancing Red Wolf og Färväxalare og en flok af to hingste: Touch the Clouds og Ignatius, som er 3- og 5år.

Tekst: Gerd sammen med de to unge hingste på 3- og 5år.

Hestene skal tilrides, men vi har ikke travlt, da vi gerne vil give dem tid til at færdigudvikle sig inden. Vi vil selvfølgelig også avle med dem og har derfor været meget opmærksomme på hvilke blodlinjer både hopperne og hingstene stammer fra og glæder os til at kunne bidrage til at sikre bestanden af en truet race.

Vi modtager gerne gæster og besøgende efter forudgående aftale for at vise hestene frem.

tekst: Nadin Granau og Gerd Götschmann på Pionier Farm i Lønne.

For mere information se den tyske og danske side www.pionierfarm.com

Se Leo Kuntz' ranch og masser af smukke billeder www.kuntznokotahorseranch.com

For at læse om arbejdet af organisationen i USA se www.nokotahorse.org

Billeder: Nadin Granau

Tekst: Ute Lehmann